

Menekültügy: az új szabályok adnak értelmet a határárnak

A menekültügyi szabályozás ma elfogadott módosításai alapvetően alkalmasak arra, hogy a vonatkozó kérelmekkel kapcsolatos eljárásokat hatékonyabbá és gyorsabbá tegyék, azonban a törvénycsomag új rendelkezéseit csak a tervezett „déli határárnal” együtt érdemes értelmezni. A fizikai határzár ugyanis az eddigieknél bizonyosan nagyobb mértékben terelheti az illegális migránsokat a legális határátlépő pontokhoz, a hatóságok pedig a regisztrált kérelmeket a módosított szabályok értelmében már szélesebb körben minősíthetik elfogadhatatlannak vagy folytathatnak le gyorsított eljárást – például arra hivatkozva, hogy a kérelmező biztonságos országból érkezett, így érdemi vizsgálat lefolytatása nem is indokolt. Mindemellett az elfogadott törvénycsomag egyik legfontosabb újítása, hogy leegyszerűsíti a menekültügyi eljárásokat. Az eddigi két szakaszt egybevonja és az újonnan bevezetett, ún. gyorsított eljárásokban a kérelmeket már 15 napon belül kell majd elbírálni. Az eljárások hatékonyabbá és gyorsabbá tételét szolgálhatja, hogy bővülnek a menekültügyi őrizetben tartás lehetőségei is: a jogalkalmazás egyértelműsítését szolgálja ugyanis az a rendelkezés, mely alapján a kérelmező a jövőben már a bírósági eljárás végéig őrizetben maradhat, de az is, hogy a hatóság az eddigieknél többször indítványozhatja a kérelmező őrizetben tartását. Sőt, ezentúl a bíróság az őrizet helyén hallgatja majd meg a kérelmezőt. Szintén gyorsíthatja az eljárásokat, hogy az eddigiektől eltérően egyes esetekben a kérelmet elutasító hatósági döntéssel szemben benyújtott jogorvoslatnak a kiutasítás végrehajtására nem lesz halasztó hatálya. A módosítások tehát összességükben érdemben gyorsíthatják a menekültügyi kérelmek elbírálását, azok egyben viszont a jogalkalmazóra, így elsősorban a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalra (BÁH) is nagyobb terhet rónak majd. Ezek alapján szükségesnek mutatkozhat a hatóság személyzeti és fizikai infrastruktúrájának bővítése.

Bár fentiek alapján az látható, hogy a jelenleg hatályos szabályozást a magyar jogalkotó – az EU-s normákkal összhangban – igyekszik egyszerűbbé tenni, az Alapjogokért Központ korábban is azt javasolta, hogy az tagállami szabályozásoknak érdemes teljes mértékben kihasználniuk az uniós irányelvek nyújtotta lehetőségeket. Mindezzel összefüggésben viszont az is megállapítható, hogy maradt még olyan részletszabály, melyet a most elfogadott törvénycsomag sem vesz át, pedig az éppen, hogy az általa kitűzött célokat szolgálja. Így bár üdvözlendő, hogy a vonatkozó EU-s irányelvvel jóformán szó szerint megegyező módon pontosítja a menekültügyi kérelmek elfogadhatatlanságára vezető okok felsorolását, az „első menedék országának elvét” nem kellőképpen fejt ki az új magyar szabályozás. Pedig ilyen esetben nem csak akkor lenne elfogadhatatlannak minősíthető egy kérelem, ha a kérelmezőt egy másik ország már elismerte korábban menekültként, hanem akkor is, ha a kérelmező az adott országban „egyébként elegendő védelmet élvez”. Összeolvasva a vonatkozó irányelvekkel, szintén hiányossága a most elfogadott törvénycsomagnak, hogy bár bevezeti a gyorsított eljárás lehetőségét annak valamennyi, EU által is elismert esetével együtt, azt már nem mondja ki egyértelműen, amit az EU-s jog: azaz azt, hogy ezen esetek egyben a kérelmek nyilvánvaló megalapozatlanságát is jelenthetik.